Lietas arhīva Nr. K33-0157-23/9
ECLI:LV:RIRT:2023:0329.11355009220.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2023.gada 29.martā

Rīgas rajona tiesa,
tiesnese B.Ābele,
piedaloties prokurorei G.Belihai,
aizstāvim V.Ločmelim,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā apsūdzēts
/pers. A/, personas kods /personas kods/, pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ nodarīja tīšu smagu miesas bojājumu, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas.

[2] Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos:

[2.1] /Notikuma datumā/laika posmā no plkst.16.50 līdz plkst.17.00 /pers. A/, atradās AS /Nosaukums A/ ražotnes teritorijā pie angāra /adrese A/, kur kopā ar /pers. B/ lietoja alkoholu. /pers. A/ izcēlās strīds ar /pers. B/ un /pers. B/, pielietojot fizisku spēku, nogrūda /pers. A/ zemē. Kamēr /pers. A/ cēlās kājās, /pers. B/ no zemes pacēla nazi un, turēdams to rokā, tuvojās /pers. A/. Uztverot /pers. B/ rīcību kā uzbrukumu, /pers. A/, lai aizstāvētos pret /pers. B/ uzbrukumu, satvēra /pers. B/ roku, kurā viņš turēja nazi, pagrieza roku ar tajā esošo nazi pret pašu /pers. B/ un tīši vienu reizi iedūra /pers. B/ krūšu kurvja apvidū, sirds rajonā. Tādejādi /pers. A/ pieļāva acīmredzamu aizsardzības nesamērību ar uzbrukuma raksturu un bīstamību.

[2.2] /pers. A/ tīšo darbību rezultātā cietušajam /pers. B/ nodarīti smagi miesas bojājumi - durti-griezta brūce ar asinsizplūdumu zemādas mīkstajos audos krūšu kurvja priekšējā virsmā, krūšu kurvja priekšējās sienas zemādas mīksto audu, krūšu kaula ar to savienotu labās un kreisās puses ribu skrimšļaino daļu, videnes mīksto audu, sirds somiņas, sirds bojājumi, kas bīstami dzīvībai, un bija tiešā cēloniskā sakarībā ar /pers. B/ nāves iestāšanos /notikuma datumā/plkst.19.50.

[2.3] Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts **Krimināllikuma 128.pantā.**

Motīvu daļa

[3] Tiesas sēdē **apsūdzētais /pers. A/** savu vainu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas atzina pilnībā. Liecināja, ka samaksājis kaitējuma kompensāciju. Saskaņā ar viņam celto apsūdzību, viņš tiek tiesāts par tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanu /pers. B/, kas viņa neuzmanības dēļ ir bijis par iemeslu viņa nāvei. Viņš savu vainu atzīst un jūtas atbildīgs par to, ka /pers. B/ ir miris. Viņš ir vainīgs, kaut gan viņš gribēja tikai aizstāvēties. Viņš nezina kā pareizi juridiski novērtēt to, ko ir izdarījis.

[3.1] Liecināja, ka kopš 2020.gada marta mēneša strādā uzņēmumā "/Nosaukums A/" un /pers. B/ bija viņa darba biedrs. Viņiem bija diezgan labas, koleģiālas attiecības. /Notikuma datumā/ražošanas vadītājs uzrīkoja kolektīvam atpūtas pasākumu ar gaļas cepšanu un alus iedzeršanu. Pasākums notika uzņēmuma teritorijā /Pilsētas nosaukums/, sākās darba dienas izskaņā, ap plkst.15.00. Kopumā viņi bija kādi 6 vai 7 cilvēki. Pasākuma gaitā /pers. B/ viņu pasauca uz strādnieku vagoniņu, kur atradās viņa mantas un kur ielēja pašgatavotu degvīnu, kuru bija atvedis. /pers. B/ jau dienas laikā bija lietojis alkoholu, jo bija jūtami iereibušāks par viņu. Pēc tam atgriezās pie pārējiem un turpināja cept gaļu, ēst un runāties. Pēc kāda laika tika atvests alus un viņš joka pēc skaļi pateica, lai /pers. B/ alu nedod, jo viņam pietiek. Pēc šiem viņa vārdiem /pers. B/ palika agresīvs un starp viņiem notika asāka vārdu pārmaiņa, kuras laikā /pers. B/ viņu notrieca zemē, pats uzsēdās virsū, piespieda rokas pie zemes un skaļā balsī aizrādīja, lai viņam neizsaka nekādas pretenzijas. Kāds no kolēģiem novilka /pers. B/ no viņa nost un centās viņu nomierināt. Pēc brīža /pers. B/ aizgāja viens pats uz strādnieku vagoniņu un viņš nolēma aiziet izrunāties ar viņu, jo negribēja strīda turpinājumu. Vagoniņā centās uzrunāt /pers. B/, bet /pers. B/ vairāk sadusmojās, iegrūda viņu vagoniņa stūrī un pats aizgāja no vagoniņa prom uz savu dzīvojamo telpu, kas arī atradās uzņēmuma teritorijā. Viņš apsēdās strādnieku vagoniņā, uzpīpēja. Pēc brīža redzēja, ka /pers. B/ nāk un sauc viņu, lai nāk pie viņa. Domāja, ka /pers. B/ ir nomierinājies un varēs salīgt mieru. Viņš piegāja pie /pers. B/, bet /pers. B/ turpināja uz viņu bļaut un viņu nevarēja nomierināt. /pers. B/ viņu stipri pagrūda un apsūdzētais atmuguriski nokrita uz zemes. Krītot viņam no darba biksēm izkrita darba nazis. Kamēr apsūdzētais cēlās augšā /pers. B/ no zemes paņēma nazi un sāka kustēties viņa virzienā ar vārdiem: "Ne Tu mani taisīji, ne Tu mani regulēsi!", vienlaicīgi mēģinot viņam durt. Apsūdzētais izvairījās, pēc kā /pers. B/ vēl vairāk sadusmojās un taisīja lielāku izklupienu viņa virzienā, atkal cenšoties iedurt. Apsūdzētajam izdevās saķert /pers. B/ aiz rokas un cīnoties un spiežot roku atpakaļ uz /pers. B/ pusi, nazis iedūrās /pers. B/ krūtīs.

[3.2] Lūdz tiesu saprast, ka tajā brīdī viss notika tik zibenīgi, viņam atlika tikai reaģēt uz /pers. B/ uzbrukumu. Tas viss notika nepārdomāti un instinktīvi. Viņš tikai gribēja atvairīt /pers. B/ uzbrukumu, negribēja apzināti durt /pers. B/. Nazis bija /pers. B/ rokā, apsūdzētais tikai satvēra /pers. B/ roku un grūda roku ar nazi uz paša /pers. B/ pusi, aizstāvoties. Viņam nebija nekāda cita nodoma kā vien atgrūst /pers. B/ prom. /pers. B/ uzbrukums bija patiess un mērķtiecīgs. Diemžēl spēcīgā adrenalīna uzplūdā, kas viņam radās, jo viņam uzbruka ar nazi, viņš stipri grūda viņa roku ar nazi un acīmredzot /pers. B/ bija tādā reibumā, ka nenoreaģēja izdarīt nekādu pretestību viņa grūdienam un nazis iedūrās viņam krūtīs.

[3.3] Liecināja, ka viņš ir vainīgs, ka iestājušās tādas sekas, bet nekad nav vēlējies /pers. B/ nonāvēt un arī smagus miesas bojājumus nodarīt negribēja. Vienīgā doma bija – sevi aizstāvēt. Tās bija instinktīvas kustības, tās bija sekundes, kuru laikā nevarēja pieņemt savādāku lēmumu.

[3.4] Pirmstiesas izmeklēšanā, nopratināts kā aizturētais /notikuma datumā/, /pers. A/ liecināja, ka neatceras, kādēļ ar /pers. B/ sākās konflikts, bet atceras, ka abi sāka kauties. /pers. B/ nogrūda viņu zemē un uzsēdās virsū, sita. Neatceras to, ka sadūra /pers. B/, bet pieļauj, ka alkohola reibumā, būdams afekta stāvoklī un aizstāvoties, varēja nodarīt miesas bojājumus /pers. B/, varēja arī iedurt ar nazi (1.sējums, lietas lapa 55).

[3.5] Nopratināts kā aizdomās turētais 2020.gada 27.maijā, /pers. A/ liecināja, ka sākotnēji kautiņš ar /pers. B/ notika ārā, pie angāra, bet kāds no

kolēģiem noņēma /pers. B/ no viņa un mierināja. Vēlāk /pers. B/ pasauca viņu uz strādnieku vagoniņu. Apsūdzētais aizgāja, gribēja aprunāties, bet /pers. B/ sāka bļaut un atkal metās virsū, pagrūda apsūdzēto, apsūdzētais nokrita zemē. Kad krita zemē, no bikšu kabatas izkrita nazis. Kamēr apsūdzētais cēlās kājās, /pers. B/ paņēma no zemes nazi un nāca ar nazi virsū apsūdzētajam, mēģināja iedurt. Tad /pers. B/ uztaisīja lielāku izklupienu un mēģināja apsūdzētajam durt, bet apsūdzētais saķēra /pers. B/ roku, kurā atradās nazis un grūda pret pašu /pers. B/, nazis iedūrās /pers. B/ krūšu rajonā. Atzina, ka miesas bojājumus /pers. B/ nodarīja, aizstāvoties (1.sējums, lietas lapa 69).

[4] **Cietusī/pers. C**/ tiesas sēdē liecināja, ka 2021.gada 21.augustā noslēdza izlīgumu ar apsūdzēto par kaitējuma kompensācijas apmaksu. 2022.gada 7.oktobrī ir samaksāta kaitējumu kompensācija 4200 *eiro* apmērā un citu prasījumu pret apsūdzēto viņai nav. Liecināja, ka /pers. B/ pēc šķiršanās no sievas visu laiku lietoja alkoholu un pats bija vainīgs šajā situācijā.

[5] Lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai norādīti vairāki liecinieki, kuru liecības izmantojamas apsūdzētā vainas pierādīšanai. Aizstāvība piekrita šo liecību izmantošanai, neaicinot lieciniekus uz tiesu.

[6] **Liecinieks/pers. D/** pirmstiesas izmeklēšanas laikā liecinājis, ka ir AS "/Nosaukums A/" vadītājs. /Notikuma datumā/darba vietā ap plkst.16.55 pamanīja, ka divi darbinieki pie angāra strīdas, bļaustoties un grūstoties un vēl pēc brīža pamanīja, ka pie angāra zemē guļ /pers. B/, pieejot klāt, ieraudzīja asinis, tad izsauca mediķus. Otra persona, ar ko /pers. B/ strīdējās, bija /pers. A/. Iepriekš starp viņiem abiem nekādu strīdu nav bijis (1.sējums, lietas lapa 17). Papildus liecināja, ka /notikuma datumā/tika sarīkota neliela pasēdēšana uzņēmumā, uz galda bija tikai alus. Pamanīja, ka /pers. B/ un /pers. A/ ir manāmi iereibuši, viņi bieži staigāja uz strādnieku vagoniņu un tad saprata, ka vagoniņā atradās stiprais alkohols. Vēlāk daļa darbinieku jau aizbrauca mājās. Ap plkst.16.00 līdz 17.00 redzēja, ka /pers. A/ ar /pers. B/ strīdas, bet pēc kāda laika nomierinājās. Liecinieks iegāja ofisā, bet pēc 17.00, iznākot ārā, redzēja, ka pie angāra guļ /pers. B/. Pašu konfliktu nav redzējis (1.sējums, lietas lapa 18).

[7] **Liecinieks/pers. E/** pirmstiesas izmeklēšanas laikā liecināja, ka /notikuma datumā/ap plkst.17.00 iznāca no savas darba vietas, kas atrodas angārā un ieraudzīja, ka pie angāra uz zemes asins peļķē guļ /pers. B/. Tajā brīdī uzņēmuma vadītājs /pers. D/ zvanīja mediķiem. Nekādus konfliktus viņš nav redzējis (1.sējums, lietas lapa 19). Nopratināts papildus, liecināja, ka /pers. B/ un /pers. A/ bija labas attiecības. /Notikuma datumā/darba vietā notika pasēdēšana. Ap plkst.15.30 devās pie darba kolēģiem un redzēja, ka daļa jau taisījās doties mājās. /pers. A/ un /pers. B/ neredzēja. Sāka novākt galdu, aiztaisīja angāru un ieraudzīja, ka pie angāra asins peļķē guļ /pers. B/. Gāja pie /pers. D/ uz ofisu, lai tas izsauc ātro palīdzību. Kad atbrauca mediķi, pamanīja, ka no strādnieku vagoniņa iznāk /pers. A/, viņš bija stiprā alkohola reibumā un policijas darbiniekiem pateica, ka viņš esot vainīgs. Pasēdēšanas laikā nekādus strīdus un domstarpības neredzēja un nedzirdēja (1.sējums, lietas lapa 20).

[8] **Liecinieks/pers. F/** pirmstiesas izmeklēšanā liecināja, ka /notikuma datumā/darba vietā tika rīkota pasēdēšana, uz galda atradās tikai alus, bet pamanīja, ka /pers. A/ un /pers. B/ ik pa laikam pazūd strādnieku vagoniņā. Secināja, ka tur laikam atrodas alkohols, jo abi bija manāmi iereibuši. Pēc plkst.14.00 starp /pers. B/ un /pers. A/ radās asa vārdu pārmaiņa un viņi savā starpā sāka grūstīties, liecinieks pārtrauca viņu konfliktu. Pēc plkst.15.30 liecinieks aizbrauca uz mājām. /pers. A/, /pers. B/, /pers. E/ un /pers. D/ palika pie angāra (1.sējums, lietas lapa 22).

[9] **Liecinieks/pers. G/** pirmstiesas izmeklēšanā liecinājis, ka /notikuma datumā/gan /pers. A/ gan /pers. B/ jau pa dienu bija manāmi iereibuši un bieži gāja uz strādnieku vagoniņu. Kad notika pasēdēšana, /pers. B/ un /pers. A/ savā starpā sāka grūstīties, bet paši arī nomierinājās. Nekāda kautiņa, lai viņus vajadzētu izšķirt, nebija. Liecinieks ap plkst.16.00 kopā ar dažiem kolēģiem aizbrauca mājās, ražotnes teritorijā palika /pers. E/, /pers. D/, /pers. A/ un /pers. B/ (1.sējums, lietas lapa 23).

[10] **Liecinieks/pers. H/** pirmstiesas izmeklēšanā sniedzis ziņojumu, kurā norādījis, ka ierodoties notikuma vietā /adrese A/, AS "/Nosaukums A/" ražotnes teritorijā, konstatēts, ka ir sadurts vīrietis. No lieciniekiem noskaidrots, ka starp cietušo /pers. B/ un viņa kolēģi /pers. A/ bijis konflikts un vēlāk pamanījuši, ka pie angāra guļ /pers. B/ asins peļķē. Sastopot /pers. A/ viņš sniedza informāciju, ka viņam esot bijis konflikts ar /pers. B/, kura laikā esot ar nazi iedūris /pers. B/. /pers. A/ veikta alkohola pārbaude un konstatēts 3,17 promiļu reibums. Notikuma vietā nazis netika atrasts (1.sējums, lietas lapa 1). Nopratināts kā liecinieks, /pers. H/ liecināja to pašu, ko bija sniedzis savā ziņojumā.

[11] Kriminālprocesā veikta notikuma vietas apskate – apskatīta rūpnīcas teritorija /adrese A/. Teritorijā atrodas angārs un zem angāra piektā loga zemē redzams sarkanbrūnas krāsas traips, turpat blakus atrodas tumšas krāsas cepure ar nagu un tumšas krāsas sporta jaka ar sarkanbrūnas krāsas traipiem, pelēkas krāsas džemperis ar sarkanbrūnas krāsas traipiem. Redzami asins traipi, kuri ved teritorijas iekšienē uz angāra pusi un pie angāra sienas redzama paliela asins peļķe. Zem tumšas krāsas sporta jakas atrodas t-krekls, kuram kreisajā pusē redzams iegriezums un tumšas krāsas jakā redzams iegriezums (1.sējums, lietas lapa 4-11).

[12] No 2020.gada 28.jūlija ekspertīzes atzinuma Nr.463 (miršā /pers. B/ tiesu medicīnas ekspertīze) izriet, ka /pers. B/ nāve iestājusies /datums/plkst.19.50 RAKUS stacionārā "Gaiļezers" no durti-griezta penetrējoša ievainojuma krūšu kurvī ar sirds bojājumu, kas sarežģījās ar iekšēju un ārēju asiņošanu, asinsizplūdumu sirds somiņas dobumā, sirds tamponādi un traumatisku šoku. /pers. B/ konstatēts durti-griezts penetrējošs ievainojums krūšu kurvī un šis miesas bojājums pēc sava rakstura pieskaitāms smagiem miesas bojājumiem kā bīstams dzīvībai un ir tiešā cēloniskā sakarībā ar nāves iestāšanos. Miesas bojājumi varēja rasties /notikuma datumā/neilgi pirms iestāšanās stacionārā duroši-griezoša naža veida priekšmeta iedarbības rezultātā. Eksperta atzinumā norādīts, ka iestājoties stacionārā /notikuma datumā/, /pers. B/ asinīs konstatēts 2,78 g/l etilspirta (1.sējums, lietas lapa 25-29).

[13] /pers. A/ izņemto drēbju apskatē konstatēts, ka uz t-krekla, darba biksēm, džemperiem un darba apaviem, apstrādājot tos ar latento asins pēdu noteikšanas reaģentu, luminiscence netiek novērota (1.sējums, lietas lapa 31-32).

[14] /pers. B/ izņemto drēbju apskates protokolā fiksēts, ka uz drēbēm redzami brūnas krāsas traipi, t-kreklam un sporta jakai redzams 3 cm garš iegriezums kreisās puses augšējā daļā (1.sējums, lietas lapa 34-38).

[15] Izvērtējot krimināllietas materiālos esošos pierādījumus, apsūdzētā sniegtās liecības gan pirmstiesas izmeklēšanā gan tiesas izmeklēšanā, tiesa konstatē, ka apsūdzētā /pers. A/ vaina viņam celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas – par tīšu smagu miesas bojājumu nodarīšanu, kas bijuši par iemeslu cietušā nāvei, nav apstiprinājusies.

[16] /pers. A/ apsūdzībā, kuru valsts apsūdzības uzturētāja grozīja 2023.gada 7.martā un uzturēja tiesas izmeklēšanā, bija norādīts, ka /notikuma datumā/laika posmā no plkst.16.50 līdz plkst.17.00 /pers. A/, atradās AS /Nosaukums A/ ražotnes teritorijā pie angāra /adrese A/, būdams alkohola ietekmē, kopīgas alkohola lietošanas laikā, izceļoties savstarpējam personiskam konfliktam ar /pers. B/, ar nekonkretizētu nodomu nodarīt /pers. B/ jebkādas pakāpes miesas bojājumu, taču apzinoties savas darbības kaitīgumu, paredzot nodarījuma kaitīgās sekas un esot vienaldzīgs pret to iestāšanos, tīši ar roku satvēra /pers. B/ roku, kurā viņš turēja nazi, tuvojoties /pers. A/, pagrieza /pers. B/ roku pret viņu pašu un turot, mērķtiecīgi, pielietojot fizisku spēku un grūžot pret viņu, iedūra vienu reizi /pers. B/ krūšu kurvja apvidū, sirds rajonā, pēc kā /pers. B/ nokrita uz zemes. Norādīts, ka /pers. A/ tīšo prettiesisko darbību rezultātā /pers. B/ nodarīti miesas bojājumi: durti griezts penterējošs ievainojums krūšu kurvī, kas pēc sava rakstura pieskaitāms smagiem miesas bojājumiem, kas bīstams dzīvībai un ir tiešā cēloniskā sakarībā ar nāves iestāšanos /notikuma datumā/plkst.19.50. Valsts apsūdzība norādījusi, ka ar savām darbībām /pers. A/ izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 125.panta trešajā daļā.

[17] Tiesa konstatē, ka pašā konfliktā, kas notika starp /pers. A/ un /pers. B/, neviens no darba kolēģiem nepiedalījās, konfliktu neviens no nopratinātajiem lieciniekiem nebija redzējis. Tikai liecinieki /pers. D/, /pers. F/ un /pers. G/ liecināja, ka bija redzējuši, ka /pers. A/ un /pers. B/ esot dienas laikā konfliktējuši, bet konfliktu, kā rezultātā /pers. B/ tika nodarīti smagie miesas bojājumi, neviens nav redzējis. Tāpat lieciniekī arī apstiprināja,

ka šajā dienā gan /pers. A/ gan /pers. B/ bija stiprā alkohola reibumā, kas apstiprinās ar lietas materiālos esošo liecinieka /pers. H/ veikto alkohola pārbaudi /pers. A/ un slimnīcā konstatēto alkohola saturu asinīs /pers. B/.

[17.1] Apsūdzētais/pers. A/ gan pirmstiesas izmeklēšanā gan tiesas sēdē, atzīstot savu vainu smagu miesas bojājumu nodarīšanā /pers. B/, konsekventi norādīja uz tādiem miesas bojājumu nodarīšanas apstākļiem, kas nepārprotami liecina par to, ka dūrienu ar nazi apsūdzētais izdarīja, lai aizsargātu sevi pret reāli pastāvošu, veselībai bīstamu /pers. B/ uzbrukumu.

[17.2] Saskaņā ar /pers. A/ jau pirmajā pratināšanas reizē – /notikuma datumā/– liecināto, viņš savu vainu nenoliedza un liecināja, ka pašu konfliktu neatceras, bet pieļauj, ka aizstāvoties, varēja nodarīt miesas bojājumus /pers. B/. Vēlāk 2020.gada 27.maijā apsūdzētais detalizēti liecināja par tās dienas notikumiem darba vietā. Apsūdzētā liecinātais attiecībā par darba devēja organizēto pasākumu, tā norises vietu laiku un pasākuma dalībniekiem pilnībā sakrīt ar liecinieku liecināto pirmstiesas izmeklēšanā. Par konfliktu ar /pers. B/ apsūdzētais /pers. A/ liecināja, ka /pers. B/ viņam nāca virsū, turot rokās nazi un, aizstāvoties, apsūdzētais satvēris /pers. B/ roku, grūda to pret pašu /pers. B/ un nazis iedūrās /pers. B/ krūšu kurvī. Arī tiesas izmeklēšanas laikā /pers. A/ liecināja, ka /pers. B/ ar nazi rokās viņam centās iedurt, uz ko apsūdzētais satvēris /pers. B/ roku un pavērsis to pret pašu /pers. B/, lai aizsargātu sevi.

[18] Pārbaudījusi lietā iegūtos pierādījumus un apsūdzētā sniegtās liecības, tiesa atzīst par pierādītiem no apsūdzībā norādītajiem atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, kas dod pamatu /pers. A/ noziedzīgo nodarījumu – tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanu /pers. B/ – juridiski pareizi kvalificēt kā izdarītu, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, aizstāvoties no cietušā uzbrukuma.

[18.1] Juridiskajā literatūrā norādīts, ka miesas bojājumu nodarīšana, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, tiek atzīta par izdarītu mīkstinošos apstākļos, jo vainīgā rīcību izraisījusi paša cietušā uzvedība (*U.Krastiņš, V.Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2022, 348.lpp.*).

[19] Tiesa atzīst par pierādītu, ka /pers. A/ prettiesisko rīcību, kas izpaudās kā tīši izdarīts dūriens ar nazi /pers. B/ krūšu rajonā, izraisīja paša cietušā uzvedība, proti, uzbrukums apsūdzētajam ar rokā esošu nazi, pavērstu pret apsūdzēto, tādejādi radot apsūdzētajam bažas par savu veselību.

[19.1] Izvērtējusi /pers. A/ pret /pers. B/ vērstās rīcības motivāciju, tiesa ņem vērā juridiskajā literatūrā paustās atziņas par to, ka katrai personai ir tiesības aktīvi aizstāvēties no apdraudējuma tādējādi, ka apdraudētājam tiek nodarīts kaitējums, neatkarīgi no iespējām izvairīties no apdraudējuma, paslēpjoties vai aizbēgot no uzbrucēja vai griežoties pēc palīdzības pie citām personām. Turklāt nepieciešamā aizstāvēšanās ir viena no garantijām, kas nodrošina personas tiesības aizstāvēt no apdraudējumiem savas vai citas personas (..) dzīvību, veselību (..), nodarot apdraudētājam kaitējumu, kas paredzēts jebkurā Krimināllikuma Sevišķās daļas pantā un citos apstākļos būtu kriminālsodāms nodarījums *(U.Krastiņš, V.Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2022, 304.lpp.*).

[19.2] Lai nodarījumu kvalificētu saskaņā ar Krimināllikuma 128.pantu, pirmkārt, ir jākonstatē personas atrašanās nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī, par ko liecina uzbrukuma (apdraudējuma) tiesiskuma nosacījumi – uzbrukumam ir jābūt prettiesiskam un kaitīgam, īstenam un patiesi esošam, un nosacījumi, kas attiecas uz aizsardzības no uzbrukuma tiesiskumu – ievērots interešu apjoms, kuras persona ir tiesīga aizsargāt, aizstāvoties kaitējums tiek nodarīts tikai uzbrucējam, uzbrucējam radītajam kaitējumam ir jābūt samērīgam ar apdraudējuma raksturu un kaitīguma smagumu. Otrkārt, (atbilstoši Krimināllikuma 29.panta otrajā daļā noteiktajam) jākonstatē, ka persona ir pārkāpusi nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, proti, ka ir pieļauta acīmredzama aizsardzības nesamērība ar uzbrukuma raksturu un bīstamību, kā rezultātā uzbrucējam tiek radīts kaitējums, kas nav bijis nepieciešams, lai novērstu vai atvairītu uzbrukumu (*Augstākās tiesas 2017.gada tiesu prakses apkopojums "Noziedzīgu nodarījumu par smagiem miesas bojājumiem kvalifikācijas jautājumi tiesu praksē (Krimināllikuma 125.,127.-129.,131.,132.pants) un to kopība ar citiem noziedzīgiem nodarījumiem", secinājumu un rekomendāciju 9.punkts)*.

[19.3] Tā kā /pers. A/ lietoja ar uzbrukuma raksturu un bīstamību acīmredzami nesamērīgus aizstāvības līdzekļus un paņēmienus, nodarot uzbrucējam lielāku kaitējumu, nekā tas bija nepieciešams, lai novērstu /pers. B/ vardarbīgo rīcību, tad atzīstams, ka apsūdzētais pārkāpa nepieciešamās aizstāvēšanās robežas. Kaut arī /pers. B/ ar rokā esošu nazi mēģināja uzbrukt /pers. A/, apsūdzētā izvēlētie aizsardzības rīki un paņēmieni – naža pavēršana pret pašu /pers. B/ un ieduršana krūšu kurvī – objektīvi nebija vajadzīgi, lai novērstu cietušā uzbrukumu. Tomēr tas nemaina situācijas būtību, kuru raksturo /pers. A/ vēlme aizstāvēties, aizsargājot sevi pret /pers. B/ uzbrukumu.

[19.4] Tiesas ieskatā vienīgais motīvs, kas konkrētajā situācijā mudināja apsūdzēto šādi rīkoties, bija /pers. B/ rīcība, kura /pers. A/ radīja pamatotu pārliecību, ka viņš tūlīt varētu saņemt /pers. B/ izdarītu dūrienu ar nazi.

[20] Izvērtējusi tiesas izmeklēšanā pārbaudītos pierādījumus, tiesa atzīst par pierādītu un konstatē, ka /pers. A/ nodarīja tīšu smagu miesas bojājumu, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas.

[20.1] Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos: /notikuma datumā/laika posmā no plkst.16.50 līdz plkst.17.00 /pers. A/, atradās AS /Nosaukums A/ ražotnes teritorijā pie angāra /adrese A/, kur kopā ar /pers. B/ lietoja alkoholu. /pers. A/ izcēlās strīds ar /pers. B/ un /pers. B/, pielietojot fizisku spēku, nogrūda /pers. A/ zemē. Kamēr /pers. A/ cēlās kājās, /pers. B/ no zemes pacēla nazi un, turēdams to rokā, tuvojās /pers. A/. Uztverot /pers. B/ rīcību kā uzbrukumu, /pers. A/, lai aizstāvētos pret /pers. B/ uzbrukumu, satvēra /pers. B/ roku, kurā viņš turēja nazi, pagrieza roku ar tajā esošo nazi pret pašu /pers. B/ un tīši vienu reizi iedūra /pers. B/ krūšu kurvja apvidū, sirds rajonā. Tādejādi /pers. A/ pieļāva acīmredzamu aizsardzības nesamērību ar uzbrukuma raksturu un bīstamību. /pers. A/ tīšo darbību rezultātā cietušajam /pers. B/ nodarīti smagi miesas bojājumi - durti-griezta brūce ar asinsizplūdumu zemādas mīkstajos audos krūšu kurvja priekšējā virsmā, krūšu kurvja priekšējās sienas zemādas mīksto audu, krūšu kaula ar to savienotu labās un kreisās puses ribu skrimšļaino daļu, videnes mīksto audu, sirds somiņas, sirds bojājumi, kas bīstami dzīvībai, un bija tiešā cēloniskā sakarībā ar /pers. B/ nāves iestāšanos /notikuma datumā/plkst.19.50.

[20.2] Tā ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 128.pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu.

[21] Izlemjot jautājumu, vai apsūdzētajam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā ir noziedzīga nodarījuma sastāvs, un kurā Krimināllikuma pantā, tā daļā, punktā tas paredzēts, tiesa iztiesāšanā var pārkvalificēt apsūdzētā izdarītās darbības, ja ar to nepasliktinās apsūdzētā stāvoklis un netiek pārkāptas apsūdzētā tiesības uz aizstāvību. Turklāt Kriminālprocesa likuma 455.panta trešajā daļā noteikto tiesas tiesību izmantošana, kad tam ir tiesisks pamats, ir nepieciešama, lai atbilstoši Kriminālprocesa likuma 1.pantam nodrošinātu efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu un krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu bez neattaisnotas iejaukšanās personas dzīvē.

[21.1] Augstākās tiesas judikatūrā ir atzīts, ka Kriminālprocesa likuma 455.panta trešajā daļā ietvertais nosacījums par tiesas tiesībām atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus ietver sevī ne tikai tiesas tiesības aizstāt, tās ieskatā, nepierādītos noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus ar pierādītajiem, bet arī izslēgt no apsūdzības nepierādītos faktiskos apstākļus un, ja tam ir tiesisks pamats, arī pārkvalificēt inkriminētās noziedzīgās darbības, ja ar to nepasliktinās apsūdzētā stāvoklis un netiek pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību (*Augstākās tiesas 2014.gada 30.janvāra lēmums lietā Nr.SKK-4/2014*).

[22] Krimināllikuma 128.pantā paredzēta atbildība par miesas bojājumu tīšu nodarīšanu, kad vainīgais apzinās, ka izmanto aizsardzībai tādus līdzekļus un metodes, kas acīmredzami neatbilst uzbrukuma raksturam un bīstamībai, kā arī situācijai kopumā, līdz ar to nodarot uzbrucējam neattaisnojamu kaitējumu, paredz, ka tā rezultātā cietušajam var tikt nodarīti smagi vai vidēja smaguma miesas bojājumi, un vēlas (tiešs nodoms) vai apzināti pieļauj šādu seku iestāšanos (netiešs nodoms). No vainīgā psihiskās attieksmes pret nodarījuma kaitīgajām sekām var būt atkarīga noziedzīgā

nodarījuma kvalifikācija, jo saskaņā ar Krimināllikuma 128.pantu kvalificējama arī tāda smaga miesas bojājuma tīša nodarīšana, kas vainīgā neuzmanības dēļ izraisījusi cietušā nāvi (*sk.Augstākās tiesas 2017.gada tiesu prakses apkopojuma "Noziedzīgu nodarījumu par smagiem miesas bojājumiem kvalifikācijas jautājumi tiesu praksē (Krimināllikuma 125.,127.-129.,131.,132.pants) un to kopība ar citiem noziedzīgiem nodarījumiem", secinājumu un rekomendāciju 12.punktu*).

[22.1] Atzīstot /pers. A/ par vainīgu tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanā, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas, tiesa secina, ka apsūdzētais smagu miesas bojājumu cietušajam nodarīja ar netiešu nodomu. No /pers. A/ liecībās minētajiem apsvērumiem, kādēļ viņš pavērsis pret /pers. B/ roku, kurā pats cietušais turēja nazi, un kādēļ izdarīja dūrienu cietušajam, izriet, ka apsūdzētais šādas darbības veica, apzināti pieļaujot seku iestāšanos.

[22.2] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128.panta otrajā daļā noteiktajam tiesa lietā esošo pierādījumu kopumu uzskata par pietiekamu un pārliecinošu, kas izslēdz jebkādas saprātīgas šaubas par /pers. A/ vainīgumu Krimināllikuma 128.pantā paredzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

[23] Krimināllikuma 128.panta sankcija pašreizējā redakcijā paredz šādus sodus – īslaicīga brīvības atņemšana, probācijas uzraudzība (kā pamatsods), sabiedriskais darbs un naudas sods, savukārt /notikuma datumā/minētā panta sankcijā bija paredzēti sodi – īslaicīga brīvības atņemšana, piespiedu darbs un naudas sods.

[24] Nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību (Krimināllikuma 46.panta otrā daļa).

[24.1] Saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu, izdarītais noziedzīgais nodarījums, kāds paredzēts Krimināllikuma 128.pantā ir krimināpārkāpums, kas vērsts pret citas personas veselību.

[24.2] Izvērtējot apsūdzētā **/pers. A/** personību, noskaidrots, ka viņš dzimis /dzimšanas datums/, Latvijas Republikas pilsonis, viņam ir deklarēta dzīvesvieta /adrese B/, kas ir arī viņa faktiskā dzīvesvieta. /pers. A/ ir vidējā izglītība, strādā SIA "/Nosaukums B/". Apsūdzētais ir precējies, apgādībā nepilngadīgu personu nav.

[24.3] Lietas materiālos atrodas raksturojumi par /pers. A/. AS "/Nosaukums A/" 2021.gada 22.jūnijā dots raksturojums, kurā /pers. A/ tiek raksturots pozitīvi kā godprātīgs, uzticams, atsaucīgs, enerģisks darbinieks, nav pārkāpis darba disciplīnas un kārtības noteikumus (1.sējums, lietas lapa 145). Sporta klubs "/Nosaukums C/" 2021.gada 19.jūlijā devis raksturojumu, kurā norādīts, ka /pers. A/ nodarbojas ar /sporta veids/ un ir uzrādījis labus rezultātus dažādās sacensībās. /pers. A/ raksturo kā pieklājīgu, izpalīdzīgu, alkohola un aizliegtu vielu lietošana nav novērota (1.sējums, lietas lapa 154). SIA "/Nosaukums D/" 2021.gada 20.jūlijā norādījusi, ka /pers. A/ uzņēmumā darbojas no 2019.gada aprīļa kā /profesija/. Raksturo /pers. A/ kā pieklājīgu un izpalīdzīgu, prasīgs pret sevi un apkārtējiem, darba pienākumus pilda savlaicīgi, atbildīgi un pienācīgā kārtībā (1.sējums, lietas lapa 155). SIA "/Nosaukums B/" raksturojis /pers. A/, norādot, ka /pers. A/ pilda savs darba pienākumus kā /profesija/ nozīmīgos restaurācijas projektos. /pers. A/ ir komunikabls, pieklājīgs, tolerants un izpalīdzīgs, teicams uzņēmuma darbinieks (1.sējums, lietas lapa 156, 189, 2.sējums, lietas lapa 21).

[24.4] Par /pers. A/ izvērtēšanas ziņojumu sniedzis Valsts probācijas dienests. Ziņojumā norādīts, ka ģimenes attiecības /pers. A/ ir ciešas un atbalstošas, /pers. A/ ir darba vieta, paredzami ienākumi, ir brīvā laika nodarbes. Nodarbinātība, ienākumi un finanšu vadība, kā arī brīvā laika pavadīšanas ieradumi nav uzskatāmi par kriminogēnas uzvedības veicinošiem faktoriem. Norādīts, ka alkohola lietošanas paradumi var tikt uzskatīti par kriminalizētas uzvedības veicinošu faktoru (1.sējums, lietas lapa 180-187).

[24.5] /pers. A/ agrāk ir tiesāts, visas sodāmības dzēstas. Bez savas vainas atzīšanas pirmstiesas izmeklēšanā, /pers. A/ izteicis nožēlu par izdarīto.

[24.6] Tiesa atzīst, ka nosakot soda veidu, ir ņemamas vērā noziedzīgā nodarījuma rezultātā iestājušās sekas – personas nāve un konstatē, ka par noziedzīgo nodarījumu /pers. A/ piemērojams reāls brīvības atņemšanas soda veids, jo sods, kas nav saistīts ar reālu brīvības atņemšanu, nepanāks soda mērķi sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu un nepanākts, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

[25] Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus (Krimināllikuma 46.panta trešā daļa).

[25.1] Par atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu, tiesa atzīst savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu. Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punktu, par atbildību mīkstinošu apstākli tiesa atzīst to, ka apsūdzētais ir atlīdzinājis cietušajai pieteikto kaitējuma kompensāciju (2.sējums, lietas lapa 22).

[25.2] Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta 12.punktu, par atbildību pastiprinošu apstākli tiesa atzīst to, ka noziedzīgo nodarījumu /pers. A/ izdarījis alkohola ietekmē.

[25.3] Nosakot soda mēru tiesa ņem vērā arī to, ka apsūdzētais ar cietušo ir noslēguši izlīgumu (1.sējums, lietas lapa 171, 191) un cietusī tiesas sēdē apstiprināja, ka viņi ir izrunājuši visu šo situāciju un cietušajai pret apsūdzēto nav nekāda veida pretenziju.

[25.4] Izvērtējot nosakāmā brīvības atņemšanas soda mēru apsūdzētajam, tiesa atzīst, ka sods nosakāms Krimināllikuma 128.panta sankcijas robežās, īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā. Ņemot vērā konstatētos atbildību mīkstinošos apstākļus un atbildību pastiprinošo apstākli, tiesa atzīst par iespējamu soda mēru noteikt vidējā sankcijā noteiktajā apmērā.

[26] Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu, soda termiņā ieskaitāma /pers. A/ atrašanās aizturēšanā no 2020.gada 30.aprīļa līdz 2020.gada 29.jūnijam.

[27] Apsūdzētajam/pers. A/ kriminālietā piemērots drošības līdzeklis – nodošana policijas uzraudzībā. Tiesa atzīst, ka šis drošības līdzeklis ir atceļams pēc sprieduma spēkā stāšanās.

[28] Tiesas sēdē prokurore uzturēja pieteikumu par kompensācijas piedziņu 2150,00 EUR apmērā valsts interesēs. Saskaņā ar likumu „Par valsts kompensāciju cietušajiem" Juridiskās palīdzības administrācija ar 2021.gada 10.jūnija lēmumu Nr.6-1.1.21/263 nolēmusi izmaksāt /pers. C/ valsts kompensāciju 2150,00 EUR apmērā kriminālprocesā Nr.11355009220. Minētā kompensācija izmaksāta 2021.gada 15.jūnijā (1.sējums, lietas lapa 138-142).

[28.1] Minētā likuma 3.[1]panta 2.punkts nosaka, ka noziedzīga nodarījuma izdarītājam, kurš atzīts par vainīgu, pamatojoties uz notiesājošu spriedumu vai prokurora priekšrakstu par sodu, [..] ir pienākums atmaksāt valsts budžetā cietušajam izmaksāto valsts kompensāciju. Savukārt likuma 4.panta pirmās daļas 4.punkts nosaka, ka Juridiskās palīdzības administrācijai ir uzdevums regresa kārtībā vērsties pret vardarbīgā noziedzīgā nodarījuma izdarītāju vai viņa līdzdalībnieku un 16.pants nosaka, ka Juridiskās palīdzības administrācija pret vardarbīga noziedzīga nodarījuma izdarītāju vai viņa līdzdalībnieku pārņem cietušā tiesības uz kompensāciju izmaksātās summas apmērā.

[28.2] Tiesa uzskata, ka pieteikums par kompensācijas piedziņu no apsūdzētā valsts labā ir pamatots un apmierināms. /pers. A/ nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par kompensācijas piedziņu – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas un uzliekams pienākums iesniegt tiesai dokumentus par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu.

[29] Kriminālietā kā lietiskie pierādījumi atzīti: papīra maiss ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas melnas krāsas sporta jaka, cepure ar nagu, melnas krāsas T-krekls, pelēkas krāsas džemperis; papīra iepakojums ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas cigarešu paciņa *LM*; aploksne ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas asins nomazgājums; aploksne ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā nagu nogriezumi, nomazgājumi un siekalu paraugu atlikumi; iepakojums ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas sarkanas krāsas džemperis; iepakojums ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas baltas

krāsas cepure; iepakojums ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas sarkanas krāsas džemperis; iepakojums ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas zilas krāsas T-krekls; iepakojums ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas melni-pelēkas krāsas darba bikses; iepakojums ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas melnas krāsas darba apavi.

[29.1] Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmo daļu, šie lietiskie pierādījumi pēc sprieduma stāšanās spēkā ir iznīcināmi.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 520.pantu tiesa

nosprieda:

/pers. A/, personas kods /personas kods/, atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kāds paredzēts Krimināllikuma 128.pantā un noteikt sodu – īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu, soda termiņā ieskaitīt /pers. A/ atrašanos apcietinājumā no /notikuma datums/līdz 2020.gada 29.jūnijam. Brīvības atņemšanas sodu uzskatīt par izciestu.

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – nodošana policijas uzraudzībā – atcelt pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Piedzīt no /pers. A/ valsts labā Juridiskās palīdzības administrācijas izmaksāto kompensāciju 2150,00 EUR (divi tūkstoši viens simts piecdesmit *euro*, 00 centi) apmērā. Noteikt /pers. A/ termiņu kaitējuma kompensācijas labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas un uzlikt par pienākumu iesniegt tiesai dokumentu par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu.

Lietiskos pierādījumus – papīra maisu ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas melnas krāsas sporta jaka, cepure ar nagu, melnas krāsas T-krekls, pelēkas krāsas džemperis; papīra iepakojumu ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas cigarešu paciņa *LM*; aploksni ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas asins nomazgājums; aploksni ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā nagu nogriezumi, nomazgājumi un siekalu paraugu atlikumi; iepakojumu ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas sarkanas krāsas džemperis; iepakojumu ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas baltas krāsas cepure; iepakojumu ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas sarkanas krāsas džemperis; iepakojumu ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas zilas krāsas T-krekls; iepakojumu ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas melni-pelēkas krāsas darba bikses; iepakojumu ar drošības uzlīmi /numurs/, kurā atrodas melnas krāsas darba apavi – pēc sprieduma spēkā stāšanās dienas iznīcināt.

Pilno spriedumu var pārsūdzēt desmit dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Pilnais spriedums sagatavots un pieejams 2023.gada 26.aprīlī.

Tiesnese *(personiskais paraksts)* B.Ābele